

VERKET RØROS AS

Røros kommune

Eierskapskontroll

2025

EK1053



FORORD

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne eierskapskontrollen på oppdrag fra Røros kommunes kontrollutvalg i perioden desember 2024 til mars 2025.

Vi vil takke alle som har bidratt med informasjon i prosjektet.

Alle rapporter fra Revisjon Midt-Norge SA publiseres på www.revisjonmidt norge.no.

Verdal, 01.04.2025

Sunniva Tusvik Sæter

Oppdragsansvarlig revisor

Marie Husøy Sæther

Prosjektmedarbeider

SAMMENDRAG

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne eierskapskontrollen på oppdrag fra kontrollutvalget i Røros kommune. Metodene for datainnsamling er intervju, dokumentgjennomgang og spørreundersøkelse. Vi har undersøkt kommunens eierstyring av Verket Røros AS.

Revisor konkluderer med at Røros kommune utøver sin eierstyring av Verket Røros AS i samsvar med lovkrav, anbefalinger og egne føringer.

Røros kommune jobber godt med eierstyring, og har en eierskapsmelding og en eierpolitikk som gir et godt grunnlag for informasjon og eierstyring til kommunestyret. Kommunen ser ut til å ha et helhetlig blick på eierstyringen og er bevisst på risikoen som foreligger når man legger aktivitet ut i selskaper. Eierskapsmeldingen behandles årlig og bidrar dermed til å øke bevisstheten rundt eierstyring og kommunestyremedlemmenes kjennskap til selskaper. Revisor har identifisert noen forbedringspunkter knyttet til både til eierstyringen i kommunen generelt, og knyttet til eierstyringen av Verket Røros AS.

Revisor anbefaler at kommunestyret i Røros:

- Vurderer behovet for mer opplæring om eierstyring.
- Tar stilling til hvordan de vil ha informasjon om innkallinger og protokoller fra generalforsamlinger og representantskapsmøter.
- Etablerer et system som sikrer jevnlig vurdering av behovet for eiermøter.
- Etablerer retningslinjer for valgkomiteen i Verket Røros AS.
- Vurderer å løfte en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv.

INNHALDSFORTEGNELSE

Forord	3
Sammendrag.....	4
Innholdsfortegnelse	5
1 Innledning.....	7
1.1 Bestilling.....	7
1.2 Problemstilling	7
1.3 Metode	7
1.4 Uttalelse om rapport	8
1.5 Om Verket Røros AS.....	9
2 Eierskapskontroll	11
2.1 Problemstilling	11
2.2 Eierens styringsdokumenter	11
2.2.1 Kriterier	11
2.2.2 Funn	11
2.2.3 Vurderinger	13
2.3 Kommunestyret som eier.....	14
2.3.1 Kriterier	14
2.3.2 Funn	14
2.3.3 Vurderinger	16
2.4 Kommunikasjon mellom eierrepresentant og kommunestyret.....	16
2.4.1 Kriterier	16
2.4.2 Funn	17
2.4.3 Vurderinger	18
2.5 Utøvelse av eierstyringen	19
2.5.1 Kriterier	19
2.5.2 Funn	19
2.5.3 Vurderinger	21
2.6 Valg, styregodtgjørelse og habilitet.....	21
2.6.1 Kriterier	21
2.6.2 Funn	22
2.6.3 Vurderinger	23
2.7 Økonomisk risiko	24
2.8 Konklusjon.....	26
2.9 Anbefalinger	27
Kilder.....	28
Vedlegg 1 – Utledning av kriterier.....	29
Vedlegg 2 – Uttalelse ordfører.....	36
Vedlegg 3 – Uttalelse kommunedirektør	37

Vedlegg 4 – Uttalelse styreleder	38
Vedlegg 5 – uttalelse daglig leder	39

Tabeller

Tabell 1. Eiere av Verket Røros AS	9
Tabell 2. Styret i Verket Røros AS pr. 17.03.2025.....	10
Tabell 3. Representasjon i generalforsamling	19
Tabell 4. Valgkomite i Verket Røros AS	22

Figurer

Figur 1. Spørreundersøkelse: Opplever du at Verket Røros AS oppfyllet formålet for selskapet?	20
Figur 2. Nøkkelindikatorer økonomi.....	24

1 INNLEDNING

1.1 Bestilling

Kontrollutvalget i Røros kommune bestilte en eierskapskontroll av Verket Røros AS den 22.10.2024, sak 33/24. Bestillingen er gjort med bakgrunn i Plan for eierskapskontroll 2024-2028. Kontrollutvalget vedtok prosjektplanen i sak 41/24.

Da prosjektplanen ble behandlet, ønsket kontrollutvalget at revisor også skulle undersøke hvilke økonomiske risikoer kommunen har som eier av Verket Røros AS, utover aksjekapitalen. Revisor har lagt til en beskrivelse av økonomisk risiko, men gjør ingen vurderinger her.

1.2 Problemstilling

Følgende problemstilling vil bli besvart i rapporten:

- Utøver Røros kommune sin eierstyring av Verket Røros AS i samsvar med lovkrav, anbefalinger og egne føringer?
 - Kommunestyret som eier
 - Eierens styringsdokumenter
 - Kommunikasjon mellom eierrepresentant og kommunestyret
 - Utøvelse av eierstyringen
 - Valg, styregodtgjørelse og habilitet
 - Økonomisk risiko (beskrivende)

Eierskapskontrollen avgrenses til å gjelde utøvelsen av eierstyring i 2022, 2023 og 2024.

1.3 Metode

Eierskapskontrollen er gjennomført i henhold til NKRFs standard for eierskapskontroll, RSK 002. En eierskapskontroll omfatter en undersøkelse av kommunens utøvelse av eierstyringen. Revisor har vurdert egen uavhengighet overfor Røros kommune og Verket Røros AS, jf. kommuneloven § 24-4 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 3.

Vi har brukt flere metoder for å samle inn data til dette prosjektet.

Intervju

Vi har gjennomført et digitalt møte med ordfører. Det ble skrevet et referat fra møtet, som ordfører har bekreftet.

Vi har stilt skriftlige spørsmål på epost til daglig leder i selskapet og til kommunedirektøren.

Dokumentgjennomgang

Vi har gått gjennom sentrale dokumenter i Verket Røros AS, som vedtekter, stiftelsesdokument, avtaler og protokoller fra generalforsamlinger. Vi har også sett på kommunens eierskapsmelding. Vi har sett på politiske saker hvor selskapet har vært tema, eksempelvis hvor kommunestyret behandlet sak om lån til selskapet.

Spørreundersøkelse

Vi har sendt en digital spørreundersøkelse til faste medlemmer av kommunestyret. To medlemmer av kontrollutvalget som også er faste medlemmer er tatt ut av spørreundersøkelsen. Dette er fordi kontrollutvalget også er bestiller av denne rapporten. Da spørreundersøkelsen ble sendt ut hadde to personer fritak eller permisjon fra kommunestyret. I dette tilfellet ble undersøkelsen sendt til de som har overtatt plassen. Spørreundersøkelsen ble sendt til 25 personer og vi har fått svar fra 17 og noen svar fra 1 person. Disse svarene blir også med i undersøkelsen. Dette gir en svarprosent på 68 (72 prosent der personen som har svart på noen spørsmål medregnes). Det er flest nye kommunestyremedlemmer som har svart (44 prosent), men også noen som har sittet flere perioder. Det er en relativt balansert kjønnsfordeling (11 menn og 7 kvinner) og alle partier med unntak av to har svart. De to partiene som ikke har svart, har tre representanter eller færre i kommunestyret. Vi mener likevel undersøkelsen gir et godt bilde av hvordan kommunestyret samlet sett opplever eierstyringen. Revisor har fått bistand fra leder av politisk sekretariat til å informere om spørreundersøkelsen, og det er også sendt en puring på epost til de som ikke har svart.

Vurdering av metode

Vi vurderer at vi har intervjuet relevante personer og sett på aktuell dokumentasjon for å belyse problemstillingene. Dette er en overordnet gjennomgang av eierstyringen av Verket Røros AS. Vi har gjennomført en spørreundersøkelse til faste medlemmer av kommunestyret. Vi kunne også sendt undersøkelsen til varamedlemmer. Vararepresentantene møter i varierende grad i kommunestyret og har derfor svakere grunnlag for å uttale seg om undersøkelsesområdet. Revisor vurderer at de innsamlede data til sammen bidrar til et tilstrekkelig datagrunnlag for å gjøre vurderinger og svare ut problemstillingene.

1.4 Uttalelse om rapport

En foreløpig rapport ble sendt til ordfører, kommunedirektør og selskapet ved styreleder og daglig leder for uttalelse 17. mars 2025. Revisjon Midt-Norge SA har mottatt svar fra alle innen fristen. Uttalelsene er vedlagt rapporten (vedlegg 2-5).

Ordførers uttalelse har medført at noe informasjon om behandling av eierskapsmelding, politisk behandling av vedtektsendring og styregodtgjørelse er lagt til i rapporten. Dette har medført en justering av revisors vurdering om behandling av vedtekter og om kommunestyrets prinsipielle diskusjon om størrelse på styregodtgjøring. Det har ikke medført endringer i konklusjon. Det har medført en omformulering fra «Revisor anbefaler at kommunestyret i Røros gjennomfører en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv» til «Revisor anbefaler at kommunestyret i Røros vurderer å løfte en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv.»

Kommunedirektørens uttalelse har medført at noe tilleggsinformasjon om orientering fra kommunens selskaper er lagt inn i kapittelet om eierskapsmelding. Uttalelsen har ikke medført endringer i vurderinger, konklusjon eller anbefalinger.

Styreleders uttalelse har ikke medført endringer i rapporten.

Daglig leders uttalelse har medført at uttalelser vedrørende dialog med kommunens administrasjon er fjernet fra rapporten. Dette er tilleggsinformasjon utover eierstyringen. Dette har ikke vært informasjon vi har vurdert på, og det har dermed ikke hatt innvirkninger på verken vurderinger, konklusjoner eller anbefalinger.

1.5 Om Verket Røros AS

Verket Røros AS ble stiftet i 2009. Verket Røros AS driver en flerbrukshall på Røros, som ble ferdigbygd i 2010.

Selskapet har følgende eiere:

Tabell 1. Eiere av Verket Røros AS

Eier	Andel i prosent
Røros kommune	73,17
Røros Vekst AS	19,43
Ren Røros AS	4,85
Coop Midt-Norge SA	2,42

Kilde: www.soliditet.no

Dette gir totalt en eierandel på 99,69 prosent. På selskapets hjemmeside er også Røros Idrettslag og Røros Hotell Eiendom oppført som eiere.

Røros kommune er også deleier av Røros Vekst AS (44,91 prosent) og Ren Røros AS (66,86 prosent). Ren Røros AS har også en aksjepost i Røros Vekst AS (21,92 prosent). Det betyr at kommunen både er en direkte og indirekte eier i Verket Røros AS.

Selskapets vedtektsfestede formål er følgende:

Overta, utvikle, bygge og eie et kombinasjonsbygg i hovedsak for et mangfold av idrettsaktiviteter. Sekundært, og unntaksvis, kan eiendommen benyttes til ulike næringslivsarrangement i den hensikt å skaffe selskapet, eller det eventuelle driftsselskapet som kan bli opprettet, nødvendige inntekter som skal komme idrettsaktivitetene til gode.¹

I kommunens eierskapsmelding er Verket Røros AS presentert på følgende vis:

Verket Røros gir skoler, barnehager, idrettslag og andre aktører gode fasiliteter for å drive fysisk aktivitet. Verket er i tillegg et av de største messearealene som er tilgjengelig i Midt-Norge og benyttes til både utstillinger, kultur- og idrettsarrangementer.

Styret i Verket Røros AS framgår av tabellen under.

Tabell 2. Styret i Verket Røros AS pr. 17.03.2025

Rolle	Navn
Styreleder	Kjell Hans Bakke
Styremedlem	Trond Helge Dalseg
Styremedlem	Samareh Granqvist
Styremedlem	Rune Johnsen
Styremedlem	Thu Sandbakken
Daglig leder	Roar Aksdal

Kilde: www.soliditet.no

¹ "Brønnøysundregistrene," hentet 8. januar 2025, www.brreg.no.

2 EIERSKAPSKONTROLL

2.1 Problemstilling

- Utøver Røros kommune sin eierstyring av Verket Røros AS i samsvar med lovkrav, anbefalinger og egne føringer?

2.2 Eierens styringsdokumenter

2.2.1 Kriterier

Dette temaet vurderes opp mot følgende kriterier:

- Det skal foreligge et stiftelsesdokument og vedtekter som tilfredsstiller aksjelovens krav.
- Kommunestyret bør jevnlig revidere styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet.
- Kommunestyret skal behandle eierskapsmelding som inneholder lovens minstekrav minst én gang i løpet av valgperioden.

Utledningen av kriteriene finnes i vedlegg 1.

2.2.2 Funn

Stiftelsesdokument og vedtekter

Selskapet har et stiftelsesdokument fra 09.01.2009 da selskapet Rørøshallen Eiendom AS ble etablert. Selskapet hadde følgende stiftere:

- Røros kommune, 51 aksjer
- Røros Elektrisitetsverk, 10, aksjer
- Røros Hotell Eiendom AS, 10 aksjer
- Bergstadens Hotell drift AS, 10 aksjer
- Røros Idrettslag, 10 aksjer
- Coop Røros BA, 10 aksjer

Stiftelsesdokumentet angir ellers stifternes adresse og organisasjonsnummer, antall aksjer som ble tegnet og hva de betalte pr aksje, tidspunkt for oppgjør av aksjeinnskudd, hvem som utgjorde selskapets styre og hvem som ble valgt som selskapets revisor.

Selskapet skiftet navn i 2010 til Verket Røros AS.

Gjeldende vedtekter for selskapet ble behandlet i generalforsamling 27.04.2021. Opprinnelige vedtekter var vedlegg til stiftelsesdokumentet. Vedtektene angir blant annet selskapets foretaksnavn, selskapets virksomhet, aksjekapitalens størrelse og aksjenes pålydende.

Ordfører forteller at Røros kommune ikke har andre eierdokumenter eller avtaler for Verket enn stiftelsesdokument og vedtekter, i tillegg til kommunens eierskapsmelding. Det finnes avtaler om kunde- og leverandørforhold mellom Verket og Røros kommune. Dette omhandler ikke eierskapet direkte. Forskjellen mellom eierskap og kjøp av tjenester kan være utfordrende å forstå for nye folkevalgte.

I vedtektenes § 9 b om generalforsamling, står det at det ikke skal betales utbytte fra selskapet, og at et eventuelt overskudd skal benyttes til videre utvikling av eiendommen som idrettsanlegg. I § 12 framgår det at «Ved eventuell oppløsning/avvikling av eiendoms- eller driftsselskapet skal selskapets eiendeler tilfalle det idrettslige formålet».

Ordfører opplyser at kommunestyret var involvert i behandlingen av vedtektsendringen, da endringen var å innføre seks ukers innkallingsfrist til generalforsamlinger i selskaper kommunen er eier i. Ordfører forteller at dette fulgte direkte av eierpolitikken, og er ment som et grep fra kommunen til å gi bedre tid til å involvere kommunestyret dersom det kommer saker til behandling i generalforsamling av en slik karakter at kommunestyret må ta stilling til det.

Eierskapsmelding

Røros kommunes eierskapsmelding ble sist behandlet 01.02.2024 i sak 7/24. Her var også eierpolitikken vedlagt. Før dette ble eierskapsmeldingen behandlet i desember 2021 og 2022. Det kommuniseres til kommunestyret i behandling av eiermeldingen dersom det er særskilte forhold i noen av selskapene. Ordfører opplyser at eierskapsmeldingen neste gang skal behandles i kommunestyrets møte 27.03.2025.

Eierskapsmeldingen presenterer kommunens prinsipper for eierstyring. Eierskapsmeldingen inneholder også nøkkelinformasjon om Verket Røros AS; historikk, selskapets formål, kommunens formål, nøkkeltall, roller, økonomi, bærekraft og en redegjøring fra selskapet.

Det er kommunedirektøren som forbereder saker til politisk behandling, også innen eierpolitikken. Dette omfatter eierskapsmeldingen. Selskapene gis mulighet til å komme med innspill til eierskapsmeldingen om det som gjelder deres selskap. Dette brukes som grunnlag for kommunedirektørens samlede vurdering, som også fører til forslag til tiltak for neste år. Eierskapsmeldingen er fundert på kommunestyrets vedtatte eierpolitikk og regulerer ikke tjenesteleveranse og dialog rundt denne.

Kommunedirektøren opplyser at det legges fram tiltak for de enkelte selskap i den årlige eierskapsmeldingen som vedtas av kommunestyret. Der inngår det også systematisk innspill til hvilke selskap som kommende år inviteres til kommunestyret for å holde en orientering. Det er et viktig bidrag til informasjonsflyten til kommunestyret, forteller kommunedirektøren, ikke minst fordi selskapet selv kan formidle muligheter og utfordringer for sitt selskap.

Ordfører forteller at kommunen har fått på plass en politisk vedtatt eierpolitikk. Dette ligger som en del av eierskapsmeldinga. Eierpolitikken er utgangspunktet for hvordan eierskapet i kommunens selskaper forvaltes, motiver for eierskap generelt og for det enkelte selskap. Eierskapsmeldingen er et sentralt styrende dokument for rollen som eierrepresentant. Endringene har ført til en større bevissthet om eierstyring i kommunen, opplever ordfører.

I spørreundersøkelsen svarer 16 av 18 kommunestyremedlemmer (89 prosent) at de har vært med på å behandle kommunens eierskapsmelding. Dette er en høy andel sammenlignet med kommunestyremedlemmer i andre kommuner som har fått det samme spørsmålet.

15 av 17 kommunestyremedlemmer (88 prosent) opplever å ha god oversikt over kommunens eierinteresser. 7 av 17 kommunestyremedlemmer (42 prosent) mener at kommunen helt eller delvis har klare formål og målsettinger for sine eierskap. 6 av 17 kommunestyremedlemmer (36 prosent) er helt eller delvis uenige i at kommunen har klare formål og målsettinger for sine eierskap.

Kommunestyret ble spurt om hva de mener er de største utfordringene for folkevalgt styring av eierinteressene. Her ble «tydelige formål og målsettinger for å eie selskapene» trukket fram som en av de tre største utfordringene.

2.2.3 Vurderinger

Revisors vurdering:

Det foreligger et stiftelsesdokument og vedtekter som tilfredsstiller aksjelovens krav.

Kriteriet er oppfylt. Når det ikke skal betales utbytte fra et selskap, krever aksjeloven at vedtektene skal inneholde bestemmelse om anvendelse av overskudd og av formuen ved oppløsning. Vedtektene inneholder slike bestemmelser.

Revisors vurdering:

Kommunestyret har jevnlig revidert styringsdokumenter og avtaler som regulerer styringen av selskapet.

Kommunestyret har vært involvert i behandling av vedtektene for selskapet, og den siste vedtektsendringen i Verket Røros AS var å utvide innkallingsfristen for å sikre tid til politisk behandling av saker til generalforsamlingen, dersom det er behov for det. Det er i tråd med kriteriet.

Revisors vurdering:

Kommunestyret har behandlet en eierskapsmelding som inneholder lovens minstekrav minst én gang i løpet av valgperioden.

Dette er i tråd med kriteriet og i tråd med kommuneloven. Jevnlig behandling av eierskapsmeldingen og informasjon om selskapets status til kommunen, gir kommunen et godt styringsverktøy og grunnlag for å kunne drive god eierstyring. Kommunen har en grundig eierskapsmelding som også omfatter tiltak vedrørende det enkelte selskap. Dette gir tydelige føringer til kommunens eierrepresentant, og bidrar til gjennomsiktighet og forutsigbarhet i eierstyringa.

2.3 Kommunestyret som eier

2.3.1 Kriterier

Dette temaet vurderes opp mot følgende kriterier:

- Det bør gjennomføres tilstrekkelig opplæring av folkevalgte og eierrepresentanter om eierstyring.
- Kommunestyret bør årlig få en rapport om status i selskapene sine.

Utledningen av kriteriene finnes i vedlegg 1.

2.3.2 Funn

Opplæring

Ordfører forteller at eierskapspolitikk var tema på den første økta av folkevalgtopplæringa for det nye kommunestyret 5.12.2023. Dette framgår også av sakspapirer til det møtet. Det foregår

også noe opplæring i forbindelse med enkeltsaker til behandling i kommunestyret. Saken om Ren Røros AS har hatt en god opplærende effekt blant folkevalgte, forteller ordfører. Årlig behandling av eierskapsmeldingen er også en form for bevisstgjøring og opplæring.

11 av 18 kommunestyremedlemmer (61 prosent) svarer at de har deltatt i opplæring om eierstyring. 6 av 18 kommunestyremedlemmer (33 prosent) svarer at de ikke har fått opplæring, og 1 person (6 prosent) vet ikke.

Kommunestyret ble spurt om hva de mener er de største utfordringene for folkevalgt styring av eierinteressene. Her ble «Opplæring om eierstyring» trukket fram som en av de tre største utfordringene.

Statusrapport

Eierskapsmeldingen behandles årlig, normalt i desembermøtet, forteller ordfører. Den første behandlingen etter valget skjedde i februar. Grunnet sykefravær blir eierskapsmeldingen denne gang behandlet i mars 2025. Eierskapsmeldingen inneholder status for eide selskaper.

Kommunestyret har blitt spurt om de opplever å få god rapportering om selskapenes virksomhet og resultat. Her svarer 9 av 17 kommunestyremedlemmer (53 prosent) at de er helt eller delvis enige at de får god rapportering. 5 av 17 kommunestyremedlemmer (30 prosent) er helt eller delvis uenige i dette.

Kommunestyret ble spurt om hva de mener er de største utfordringene for folkevalgt styring av eierinteressene. Her ble «Rapportering og informasjon om selskapenes virksomhet» trukket fram som en av de tre største utfordringene.

For Verket Røros AS er det oppgitt nøkkelinformasjon som økonomi og styresammensetning. Daglig leder har også en kort redegjørelse som ligger i eierskapsmeldinga, under følgende punkter:

- Status for virksomheten, utfordringer og/eller nye fokusområder
- Fremtidig kapitalbehov (2-4års perspektiv)
- Selskapets arbeid med bærekraft
- Samspill med Røros kommune som eier

Til slutt har kommunedirektøren en vurdering av selskapet, inkludert vurdering av om kommunen er tjent med videre eierskap og videre arbeid/innspill til eierorgan. Under videre arbeid/innspill til eierorgan står det:

- Revisjon Midt-Norge har anbefalt en mulig forvaltningsrevisjon av selskapet i perioden 2020-2024, men denne er ikke tidfestet

- Røros kommune initierer at selskapet utarbeider nye eller ved behov reviderer selskapets eksisterende etiske reglement opp imot kommunens eierpolitikk
- Opprettholde dialogen med selskapets styre om hva kommunen regnes som forsvarlig og etisk forretningsdrift og ansvar.

I eierskapsmeldingen er det redegjort for oppfølgingspunkter for Verket Røros AS som er gjennomført (side 8-9).

2.3.3 Vurderinger

Revisors vurdering:

Det er gjennomført opplæring av folkevalgte/eierrepresentanter om eierstyring.

Samtidig kan det tyde på at opplæringen ikke har vært tilstrekkelig når 33 prosent av kommunestyremedlemmene svarer at de ikke har fått opplæring. Kommunen bør på bakgrunn av dette vurdere om det er behov for ytterligere opplæring. Kriteriet er delvis oppfylt.

Revisors vurdering:

Kommunestyret får årlig en rapport om status i selskapene sine.

Denne rapporteringen skjer gjennom årlig behandling av eierskapsmeldingen. Røros kommune har en eierskapsmelding som er grundig og gir en god statusoppdatering til kommunestyret. Dette er i tråd med kriteriet.

2.4 Kommunikasjon mellom eierrepresentant og kommunestyret

2.4.1 Kriterier

Dette temaet vurderes opp mot følgende kriterier:

- Kommunestyret bør oppnevne sentrale folkevalgte som eierrepresentanter.
- Det bør etableres forutsigbare kommunikasjonsformer mellom kommunestyret og eierrepresentanten.
- Bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamlingen bør tas inn i vedtektene for å sikre at politisk behandling er gjennomførbart.

Utleddningen av kriteriene finnes i vedlegg 1.

2.4.2 Funn

Valg av eierrepresentant

Det er ordfører som er eierrepresentant i Verket Røros AS. Dette følger av kommunens delegeringsreglement, hvor det står følgende om ordførers myndighet:

5. Ordføreren kan møte på generalforsamlinger i selskaper eller andre sammenslutninger der kommunen er medeier, og det ikke er valgt annen særskilt representant. Varaordføreren kan møte for ordføreren. Myndigheten omfatter også å kunne utpeke som kommunens representant en av formannskapsmedlemmene i de tilfeller ordføreren/varaordføreren er forhindret fra å møte.

Ordfører forteller at han har vært eierrepresentant i Verket Røros AS siden han ble ordfører, og har i hovedsak selv møtt i generalforsamlingene. Varaordfører møtte i generalforsamlingen i 2021. Unntaksvis har også andre møtt, da fortrinnsvis formannskapsrepresentanter, forteller ordfører.

Revisor har spurt kommunestyret om de har deltatt i valg av kommunens representant i selskapene kommunen eier. I spørreundersøkelsen svarer 16 av 18 kommunestyremedlemmer (89 prosent) at de har deltatt i valg av kommunens eierrepresentant.

Kommunikasjon

Ordfører forteller at det ikke er faste rutiner for kommunikasjon mellom eierrepresentant og kommunestyret. Det ligger forventninger til selskapene i eierskapsmeldingen. Dersom det er spesielle saker utover dette, har ordfører dialog med kommunestyret om det. Innkalling til generalforsamling og lignende er ofte åpne offentlige dokumenter. Vedtektsendringer er eksempel på en spesiell sak som kommunestyret har blitt orientert om.

Ordfører forteller at det ikke er faste rutiner for orientering fra selskapet. Med ujevne mellomrom er selskapene innom og orienterer dersom det er særskilte forhold. Verket Røros AS har orientert kommunestyret om forslag om barnehage integrert i bygget, og ved utredning av nytt badeanlegg. Status for dette er ikke avgjort pr januar 2025. Orientering om forprosjekt badeanlegg skjedde for ca. et år siden.

Kommunestyret er spurt om de får god informasjon om møter i generalforsamlinger og representantskap. Her svarer 8 av 17 kommunestyrerepresentanter (47 prosent) at de er helt eller delvis enige i dette. 4 av 17 kommunestyrerepresentanter (24 prosent) er helt eller delvis uenige i at de får god informasjon.

Innkallingsfrist til generalforsamling

I vedtektene til Verket Røros AS er det angitt at innkallingsfrist både for eiermøter og generalforsamling er på seks uker. Det står også at fristen kan endres til aksjelovens minimumskrav for innkallingsfrister under forutsetning av at Røros kommune i hvert enkelt tilfelle godkjenner dette. I de tilfeller der vedtektenes innkallingsfrist fravikes, skal det framgå av protokollen under «Godkjenning av innkalling».

2.4.3 Vurderinger

Revisors vurdering:

Kommunestyret har oppnevnt sentrale folkevalgte som eierrepresentanter.

Ordfører er valgt som eierrepresentant, og varaordfører er vararepresentant. Valg av sentrale folkevalgte som eierrepresentanter bidrar til å sikre god dialog om eierstyring med kommunestyret.

Revisors vurdering:

Det er ikke etablert forutsigbare kommunikasjonsformer mellom kommunestyret og eierrepresentanten, men eierskapsmeldingen behandles årlig og her ligger det forventninger til eierrepresentanten.

Dette er delvis i tråd med kriteriet. Kommunestyret bør ta stilling til hva slags kommunikasjon de ønsker å ha med eierrepresentanten. Eierskapsmeldingen kan inneholde en forventning eksempelvis om at prinsipielle saker i generalforsamling skal løftes til kommunestyret, eller at kommunestyrets representanter skal ha tilgang til innkallinger og protokoller til generalforsamlinger og representantskapsmøter. Dette kan bidra til en forventningsavklaring om kommunikasjon mellom eierrepresentanten og kommunestyret.

Revisors vurdering:

Bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamlingen er tatt inn i vedtektene til Verket Røros AS.

Dette er i tråd med kriteriet. Innkallingsfristen er satt til seks uker før generalforsamlingen. Dette gir eierrepresentanten anledning til å løfte saker politisk i forkant av generalforsamlingen, dersom det er behov for det.

2.5 Utøvelse av eierstyringen

2.5.1 Kriterier

Dette temaet vurderes opp mot følgende kriterier:

- Eierstyringen skal utøves gjennom deltakelse i generalforsamlingen.
- Det bør gjennomføres jevnlige eiermøter mellom eierne og selskapet.

Utleddningen av kriteriene finnes i vedlegg 1.

2.5.2 Funn

Generalforsamling

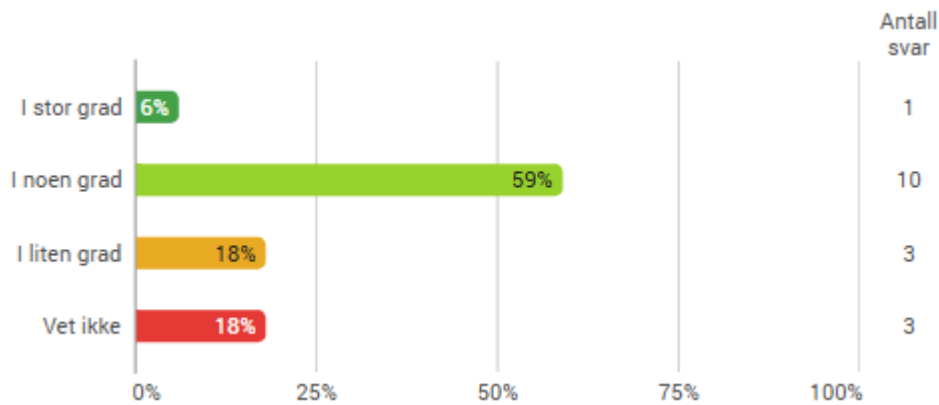
Revisor har sett på protokoller fra generalforsamlinger i 2022, 2023 og 2024. Tabellen under viser Røros kommunes deltakelse.

Tabell 3. Representasjon i generalforsamling

Generalforsamling	Representant fra Røros kommune
2022	Ordfører
2023	Ordfører
2024	Ordfører

Kilde: Protokoller fra generalforsamling

Kommunestyrerepresentantene ble spurt om de opplever at Verket Røros AS oppfyller selskapets formål. Svarene fordelte seg slik:



Figur 1. Spørreundersøkelse: Opplever du at Verket Røros AS oppfyller formålet for selskapet?

Kilde: Spørreundersøkelse til faste medlemmer av kommunestyret

11 av 17 kommunestyrerepresentanter (64 prosent) mener at roller, ansvar og myndighet i eierskapssaker er helt eller delvis tydelig avklart. 2 av 17 kommunestyrerepresentanter (12 prosent) er helt eller delvis uenige i dette. Eierskapsmeldingen er presentert tidligere i denne rapporten. Her er oppfølgingspunkt til eierrepresentanten presentert.

Eiermøter

Ordfører forteller at det gjennomføres eiermøter med selskapet, men det er ikke fast struktur for dette. Eiermøter gjennomføres gjerne i forbindelse med generalforsamling når eierne uansett er samlet, og ellers etter behov. Ordfører forteller at dialogen mellom de tre største eierne i Verket Røros er forholdsvis tett, og de treffes i flere fora. Røros kommune er både direkte og indirekte eier i Verket Røros.

Ordfører opplever at samarbeidet med selskapet fungerer godt på eiernivå, og det er jevnlig dialog med selskapet. Ordfører ser at det er forbedringspotensial i å ha flere fastlagte treffpunkt gjennom året med selskapet, da eierskapet er strategisk viktig for Røros kommune. Ordfører forteller at det kan være både kommunen og selskapet som tar initiativ til eiermøter, men opplever at det i størst grad er selskapet som gjør det. Selskapet er opptatt av å holde eierne informert når det er saker av særlig betydning for selskapet som er aktuelle. I løpet av ordførers tid i sin rolle, er det eksempler både på at selskapet har blitt spurt og selv har tatt initiativ til å orientere i kommunestyret.

Daglig leder forteller at det alltid er Verket Røros AS som tar initiativ til eiermøter. Det er sjelden de blir invitert til å informere kommunestyret. Daglig leder opplever at de må mase for å få komme.

Dialogen mellom kommunen og selskapet er omtalt i vurderingen av eierskapet i selskapet fra eiermeldingen fra 2022. Her står det blant annet:

Samtidig ser kommunedirektøren utfordringene med at større prosjekter og utredninger legges over på en aktør utenfor kommuneorganisasjonen som selger tjenester som er avgjørende for tjenesteproduksjonen og som samtidig har egne utviklingsplaner som et selvstendig rettssubjekt. Kommunedirektøren mener dette er perspektiver som bør vektles nøye. Slik skapes ryddige linjer og prosesser og nødvendige skiller i kommunens ulike roller og mellom kommunen og andre samfunnsaktører, til det beste både for kommunen og selskapet.

2.5.3 Vurderinger

Revisors vurdering:

Eierstyringen utøves gjennom deltakelse i generalforsamlingen.

Eierrepresentanten møter i generalforsamling. Dette er i tråd med kriteriet. Eierskapsmeldinga har gitt tydelige oppfølgingspunkt for eierstyringa, som bidrar til å tydeliggjøre eierrepresentantens mandat.

Revisors vurdering:

Det gjennomføres sporadiske eiermøter med selskapet.

Dette er delvis i tråd med kriteriet. Eier bør ha en dialog med selskapet for å fange opp behov for eiermøter.

2.6 Valg, styregodtgjørelse og habilitet

2.6.1 Kriterier

Dette temaet vurderes opp mot følgende kriterier:

- Det bør vedtektsfestes en ordning med bruk av valgkomite.
- Valgkomiteen bør ha retningslinjer for styrets sammensetning og kompetanse
- Generalforsamlingen fastsetter styregodtgjørelse.
- Kommunestyret bør ha en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv.

Utleddningen av kriteriene finnes i vedlegg 1.

2.6.2 Funn

Valgkomite

Vedtektene inneholder en bestemmelse om valgkomite i § 5 Styre og valgkomite. Her er det fastslått at selskapet skal ha en valgkomite bestående av tre personer som velges for tre år av gangen, hvorav ett medlem er på valg hvert år. Valgkomiteens medlemmer og valgkomiteens leder skal innstilles av Røros kommune og velges av generalforsamlingen.

Ordfører forteller at valgkomiteen for Verket Røros AS har fungert mindre godt de siste årene. Det har for eksempel ikke vært levert forslag til valg i generalforsamlingen i tide. Derfor har ordfører selv ønsket å gå inn i valgkomiteen. De andre eierrepresentantene i Verket Røros AS har også ytret misnøye med hvordan valgkomiteen har fungert.

Kommunestyret behandlet en sak den 18.04.2024, hvor ordfører ble foreslått som medlem og leder av valgkomiteen. Dette ble vedtatt i kommunestyret og i generalforsamlingen.

Ordfører forteller at hele valgkomiteen tidligere var fra Røros kommune. Nå er det sørget for at komiteens sammensetning representerer de tre største eierne av selskapet. Den nye valgkomiteen har foreløpig ikke gjort noe arbeid, da den ble oppnevnt på sist generalforsamling. Valgkomiteens medlemmer som ikke var på valg, ble dermed skiftet ut i generalforsamlingen med to nye medlemmer.

I tabellen under presenteres den nye valgkomiteen som ble valgt på generalforsamlingen i mai 2024.

Tabell 4. Valgkomite i Verket Røros AS

Rolle	Navn	Eier
Leder	Isak V. Busch	Røros kommune
Medlem	Trond Ole Schjølberg	Røros Vekst AS
Medlem	Mathias Berg	Ren Røros AS

Kilde: Protokoll fra generalforsamling i 2024

Kommunestyret har fått et generelt spørsmål om valgkomiteene som foreslår styremedlemmer gjør en god nok jobb. Her er 6 av 17 kommunestyrerepresentanter (35 prosent) helt eller delvis enige, 7 av 17 (41 prosent) stiller seg nøytrale og resten er helt eller delvis uenige.

Retningslinjer

Det er ikke utarbeidet retningslinjer for valgkomiteens arbeid.

I spørreundersøkelsen var det et åpent kommentarfelt. Her har en politiker svart at «Det er for stort fokus på partitilhørighet ved valg av styremedlemmer fremfor kompetanse og styreerfaring».

Styregodtgjørelse

Ordfører forteller at kommunestyret ikke har hatt en egen prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv, men det er tema i eierpolitikken under punkt 3.8. Her står det at godtgjørelsen til styret bør reflektere styrets økonomiske og strafferettslige ansvar, kompetanse og tidsbruk. Det står også at styreleder bør godtgjøres høyere enn styremedlemmene, og for selskaper av vesentlig betydning for kommunen skal prinsipper for godtgjørelse omtales i aksjonæravtalen. Eierpolitikken legges fram samtidig med behandling av eierskapsmeldingen, sist i kommunestyrets møte 01.02.2024.

Generalforsamlingen har vedtatt styrets godtgjøring, dette framgår av protokoller. I 2024 er ikke styrets godtgjøring prissatt, men det ble gitt en indeksregulering i henholdt til lønns- og prisvekst det siste året, rundet opp til nærmeste hundre kroner. Det samme skjedde i 2023 og 2022. Revisor har ikke sett på saksframlegg til generalforsamlingen, som kan si noe om tallsummen på styrets godtgjørelse.

I spørreundersøkelsen har 78 prosent svart at de ikke har deltatt i prinsippdiskusjoner om styrehonorar.

2.6.3 Vurderinger

Revisors vurdering:

Det er vedtektsfestet en ordning med bruk av valgkomité.

Dette er i tråd med kriteriet.

Revisors vurdering:

Valgkomitéen har ikke retningslinjer for styrets sammensetning og kompetanse.

Dette er ikke i tråd med kriteriet. Retningslinjer for valgkomiteens arbeid kan eksempelvis legge føringer for hvordan valgkomiteen skal jobbe og hvilke kompetanser styret bør ha.

Revisors vurdering:

Generalforsamlingen fastsetter styregodtgjørelse.

Dette er i tråd med kriteriet.

Revisors vurdering:

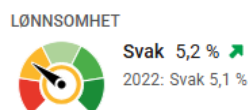
Kommunestyret har hatt en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv gjennom behandling av kommunens eierpolitikk.

Spørreundersøkelsen viser at mange opplever at de ikke har deltatt i prinsipdiskusjoner, og kommunestyret bør vurdere om denne diskusjonen bør løftes mer.

2.7 Økonomisk risiko

Verket Røros AS har følgende nøkkeltall for økonomien:

Indikatorer



Kilde: Brønnøysundregistrene

Figur 2. Nøkkelindikatorer økonomi

Kilde: Proff

Likviditet viser betalingsevnen, som her betegnes som god. Soliditet viser egenkapitalen i prosent, altså bedriftens evne til å tåle tap. Denne betegnes også som god. I 2023 hadde selskapet et årsresultat på 1,4 millioner.² Selskapet har hatt millionoverskudd siden 2020 og har hatt positive årsresultater siden 2017.

Daglig leder i Verket Røros AS forteller at Røros kommune har to langsiktige avtaler med selskapet.

- Leie av Verket til kroppsøving for Røros skole 1.-10. trinn og fysisk aktivitet for SFO og barnehager.

² Proff, "Proff," 2025, <https://proff.no/>.

- Leie av lokaler til kulturskole.

I tillegg til disse hender det at kommunen leier lokaler til eksempelvis valg eller vaksinasjon. Det har vært en tredje avtale om parkering som ble sagt opp av Røros kommune med virkning fra 01.12.2024.

Røros kommune har stilt som kausjonist for et lån på 40 millioner kroner for refinansiering av gjeld i Verket Røros AS. Det er ikke andre lån eller forpliktelser utover dette, forteller ordfører og daglig leder. Kommunen har gått inn med midler til forprosjekt om badeanlegg, og dette er et engangsutlegg.

I kommunedirektørens vurdering av eierskapet av Verket Røros AS, framgår det at selskapets økonomi er stabil – men under press grunnet endrede rammebetingelser. Lån betjenes på en god måte og i henhold til plan. Det vurderes et utbyggingsprosjekt (nytt badeanlegg), som kommunedirektøren mener vil kunne utløse et behov for kapitalutvidelse i selskapet. Videre står det «Samtidig kjøper kommunen tjenester av Verket Røros AS som er avgjørende for selve tjenesteproduksjonen i kommunen, både innenfor oppvekst og helseområdet».

Lånet til Verket Røros AS ble behandlet i kommunestyret i 2019. Revisor har spurt økonomisjefen om det forelå noen risikovurderinger knyttet til dette. Revisor har fått tilsendt et notat økonomisjefen skrev som grunnlag til daværende rådmanns saksframlegg. Notatet omhandler kommunens risikoeksponering. I notatet framgår det blant annet at:

- Kommunen er direkte eller indirekte eksponert for ca. 97 prosent av selskapet.
- Siden det er et AS løper ikke kommunen noen direkte finansiell risiko ved driften, men har skutt inn egne idrettslokaler i selskapet og er avhengig av å kunne disponere disse.
- Det foreligger ikke risiko for konkurs i selskapet.
- Ønske om mer solid økonomi og større finansielle muskler for å kunne håndtere fremtidige vedlikeholds- og utviklingsbehov er behovet for finansieringen.

Rådmannens vurdering av risiko ved kausjon, omfattet blant annet dette:

- Kommunens behov for lokalene har vært så omfattende at utleie til kommersielle aktører ikke har latt seg gjøre i den grad som var lagt til grunn ved oppstart av prosjektet. Dette har igjen ført til lavere inntekter til selskapet.
- (Selskapet) Har dermed hatt begrenset mulighet til å bygge økonomiske reserver.
- Dersom selskapet går konkurs og kommunen har stilt garanti, vil kommunen automatisk bli stilt til økonomisk ansvar for lånet.
- Dersom Verket ikke var sentralt i kommunens tjenesteproduksjon, ville kommunal garanti vært uaktuelt – både fordi en slik garanti ikke ville blitt godkjent av Fylkesmannen, og fordi det utsetter kommunen for en risiko.

- Kommunal garanti ble aktuelt fordi selskapet eier og driver lokaler som huser lovpålagt, kommunal tjenesteproduksjon, og kommunen må gjøre tiltak for å kunne fortsette å bruke lokalene. Tiltak kan være å kjøpe tilbake lokalene ved konkurs eller skyte inn penger i selskapet. «Gjelden i selskapet vil på et slik tidspunkt være den samme om kommunen er garantist eller ikke, og det anses dermed ikke at kommunene utsetter seg for noen ekstra risiko ved å stille som kausjonist».

Riktig valg av selskapsform vil være viktig for å sørge for at selskapsformen er tilpasset virksomhetens formål og oppgaver, men også hvorvidt selskapet skal ta risiko. Ulike selskapsformer har ulik risiko for eierne. I et aksjeselskap har eierne begrenset økonomisk risiko for selskapets økonomiske forpliktelser.

2.8 Konklusjon

Revisor konkluderer med at Røros kommune utøver sin eierstyring av Verket Røros AS i samsvar med lovkrav, anbefalinger og egne føringer.

Røros kommune jobber godt med eierstyring, og har en eierskapsmelding som gir et godt grunnlag for informasjon og eierstyring til kommunestyret. Eierskapsmeldingen behandles årlig og bidrar dermed til å øke bevisstheten rundt eierstyring og kommunestyremedlemmenes kjennskap til selskaper. Samtidig er det noe forbedringspotensial knyttet til eierstyringen av Verket Røros AS:

- Det kan være behov for ytterligere opplæring om eierstyring til kommunestyrets medlemmer.
- Kommunen har et forbedringspotensial i å gjøre det enklere for kommunestyrerepresentantene å ha tilgang til innkallinger og protokoller fra generalforsamlinger/representantskapsmøter. Årlig behandling av eierskapsmeldingen som omfatter status for selskap og oppfølgingspunkt for eierrepresentanten, avdemper dette behovet noe.
- Det gjennomføres sporadiske eiermøter med selskapet.
- Valgkomitéen har ikke retningslinjer for styrets sammensetning og kompetanse.
- Eierpolitikken omtaler styregodtgjøring, men flertallet i spørreundersøkelsen opplever å ikke ha deltatt i diskusjon om styregodtgjørelse.

2.9 Anbefalinger

Revisor anbefaler at kommunestyret i Røros:

- Vurderer behovet for mer opplæring om eierstyring.
- Tar stilling til hvordan de vil ha informasjon om innkallinger og protokoller fra generalforsamlinger og representantskapsmøter.
- Etablerer et system som sikrer jevnlig vurdering av behovet for eiermøter.
- Etablerer retningslinjer for valgkomiteen i Verket Røros AS.
- Vurderer å løfte en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv.

KILDER

“Brønnøysundregistrene.” Hentet 8. januar, 2025. www.brreg.no.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet. “Forskrift Om Kontrollutvalg Og Revisjon,” 2019. https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2019-06-17-904#KAPITTEL_3.

———. KommuneLOVEN (2018). <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-22-83>.

KS. “Anbefalinger Om Eierskap, Selskapsledelse Og Kontroll,” 2020. <https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/for-deg-som-folkevalgt/AnbefalingerEierskap2020.PDF>.

Nærings- og fiskeridepartementet. “Lov Om Aksjeselskaper (Aksjeloven),” 1997. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1997-06-13-44?q=aksjeloven>.

Proff. “Proff,” 2025. <https://proff.no/>.

VEDLEGG 1 – UTLEDNING AV KRITERIER

Ifølge forskrift om kontrollutvalg og revisjon (§ 15)³ skal det etableres revisjonskriterier for det enkelte revisjonsprosjekt. Revisjonskriterier er de krav og forventninger som forvaltningsrevisjonsobjektet skal revideres/vurderes i forhold til. Disse kriteriene skal være begrunnet i, eller utledet av, autoritative kilder innenfor det reviderte området. Slike autoritative kilder kan være lov, forskrift, forarbeider, rettspraksis, politiske vedtak (mål og føringer), administrative retningslinjer, samt statlige føringer og praksis. En eierskapskontroll er ikke en revisjon på lik linje som en forvaltningsrevisjon, men standarden for eierskapskontroll punkt 14 krever at det skal etableres kriterier også for eierskapskontroll.

Betingelsene for folkevalgt styring og kontroll endres når virksomheter eller tjenester skilles ut og legges i selskaper. Lovfestede bestemmelser og normer for god selskapsstyring setter grenser for hvor mye kommunene som eier disse selskapene kan og bør involvere seg i selskapenes virksomhet. Aktivt eierskap innebærer at de folkevalgte bruker de mulighetene styringssystemene gir til å utøve eierstyring.

Revisjonskriterier for eierskapskontroll er utledet fra aksjeloven og KS sine anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll. KS sine anbefalinger er ikke obligatoriske, men er uttrykk for god praksis for kommunal eierstyring og er relevante kriterier å vurdere kommunens praksis mot.

I denne eierskapskontrollen har vi benyttet oss av følgende kilder til kriterier:

- Kommuneloven⁴
- Aksjeloven⁵
- KS' anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll⁶
- Røros kommunes eierskapsmelding

³ Kommunal- og moderniseringsdepartementet, "Forskrift Om Kontrollutvalg Og Revisjon," 2019, https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2019-06-17-904#KAPITTEL_3.

⁴ Kommunal- og moderniseringsdepartementet, "Kommuneloven" (2018), <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-22-83>.

⁵ Nærings- og fiskeridepartementet, "Lov Om Aksjeselskaper (Aksjeloven)," 1997, <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1997-06-13-44?q=aksjeloven>.

⁶ KS, "Anbefalinger Om Eierskap, Selskapsledelse Og Kontroll," 2020, <https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/for-deg-som-folkevalgt/AnbefalingerEierskap2020.PDF>.

Eiernes styringsdokumenter

Aksjeloven § 2-1 stiller krav til at stifterne skal opprette et stiftelsesdokument. Stiftelsesdokumentet skal inneholde selskapets vedtekter og de bestemmelser som er nevnt i § 2-3.

§ 2-2 stiller minstekrav til vedtektene. De skal minst angi:

- selskapets foretaksnavn
- selskapets virksomhet
- aksjekapitalens størrelse
- aksjekapitalens pålydende (nominelle beløp)

Dersom selskapet ved sin virksomhet ikke skal ha til å formål å skaffe aksjeeierne økonomisk utbytte, skal vedtektene inneholde bestemmelser om anvendelse av overskudd og av formuen ved oppløsning.

§ 2-3 har videre minstekrav til stiftelsesdokumentet. Det skal angi:

1. Stifternes navn eller foretaksnavn, adresse og fødselsnummer eller organisasjonsnummer;
2. antallet aksjer som skal tegnes av hver av stifterne;
3. det beløpet som skal betales for hver aksje (aksjeinnskudd);
4. tidspunktet for oppgjør av aksjeinnskudd, jf. § 2-11;
5. hvem som skal være medlemmer av selskapets styre;
6. hvem som skal være selskapets revisor dersom årsregnskap skal revideres, jf. § 7-6 femte ledd.

Kommuneloven slår fast i § 26-1 at kommunene minst en gang i valgperioden skal utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv. Eierskapsmeldingen skal inneholde:

- a) kommunens eller fylkeskommunens prinsipper for eierstyring
- b) en oversikt over selskaper, kommunale eller fylkeskommunale foretak og andre virksomheter som kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i
- c) kommunens eller fylkeskommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomhetene nevnt i bokstav b.

KS sin anbefaling nummer fem er at kommunestyret skal utarbeide og revidere styringsdokumenter jevnlig. Selskapsavtalen og eierskapsmeldingen er eksempler på styringsdokumenter.

I Røros kommune sin eierskapsmelding framgår det at eierskapsmeldingen skal utarbeides årlig, og dermed gi kommunestyret en reell mulighet til å legge føringer for det kommende årets arbeid med de ulike eierskapene kommunen har.

Dette gir følgende kriterier:

- Det skal foreligge et stiftelsesdokument og vedtekter som tilfredsstiller aksjelovens krav
- Kommunestyret bør jevnlig revidere styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet
- Kommunestyret må behandle eierskapsmelding som inneholder lovens minstekrav minst én gang i løpet av valgperioden

Kommunestyret som eier

KS sin anbefaling nummer tre handler om at man må sørge for god kunnskap til folkevalgte om eierskap. Det anbefales at kommunestyret får tid til kompetanseutvikling. Dette kan eksempelvis gjøres gjennom å ha eierskapsseminarer for samtlige folkevalgte tidlig i valgperioden. Det er viktig at kommunestyret som eier får kunnskap og innsikt i omfanget av selskapsorganisering og de styringsmuligheter kommunen har for selskapene de har eierandeler i. Det er også viktig at de får innsikt i rollene de har som folkevalgte, som styremedlemmer eller som eierrepresentanter i generalforsamling eller representantskap. Rollen som folkevalgt i kommunestyret er annerledes enn den rollen man har i et selskapsorgan. Man må være bevisst på roller, styringslinjer og ansvarsfordeling. Revisor mener det vil være hensiktsmessig at denne opplæringen kommer tidlig i valgperioden for å sikre at kommunestyret/eierrepresentanten har god nok opplæring til å kunne utøve god eierstyring i hele valgperioden.

KS' anbefaling nummer fire handler om at kommunestyret årlig bør få en rapport (eller eierskapsmelding) om status i selskapene. Det betyr at man ikke nødvendigvis trenger å behandle hele eierskapsmeldingen med prinsipper og formål, men kan behandle den delen som omhandler status i selskapene. Eierskapsmeldingen kan også inneholde f.eks. eiers forventninger til selskapenes forhold til etikk, miljø, likestilling, samfunnsansvar etc.

Dette gir følgende kriterier:

- Det bør gjennomføres tilstrekkelig opplæring av folkevalgte og eierrepresentanter om eierstyring
- Kommunestyret bør årlig få en rapport om status i selskapene sine.

Kommunikasjon mellom eierrepresentant og kommunestyret

Av KS sin anbefaling nummer sju anbefales det, avhengig av selskapets formål, som en hovedregel at kommunestyret oppnevner sentrale folkevalgte som selskapets eierrepresentanter i eierorganet. Eierstyring skal utøves innenfor rammen av kommunestyrets vedtak. I anbefaling nummer tre står det at når kommunestyret har valgt å legge en del av sin virksomhet inn i et selskap, medfører det også overføring av styringsrett til virksomheten. Oppgaven til selskapets styre og administrasjon er å planlegge, forvalte og drive virksomheten innenfor en ytre ramme som er trukket opp av eierne. Den ytre rammen består av eierskapsmeldingen og eierstrategien, samt selskapsavtalen eller vedtektene for selskapet. For kommunestyrets del har de direkte påvirkningskraft i å utarbeide eierskapsmeldinger og føringer for eierrepresentantens utøvelse av eierskapet. Eierstyringen skal skje gjennom eierorganet til selskapet. Samhandlingen mellom eierorganet og kommunestyret er ikke lovregulert. Anbefaling nummer sju sier at det bør etableres forutsigbare kommunikasjonsformer mellom kommunestyret og eierorganet som forankres i eierskapsmeldingen. Dette skal bidra til å sikre engasjement, debatt og reell politisk avklaring av eierorganets myndighet.

Når kommunen er eier og deltager i et foretak må en fysisk person bli gitt en fullmakt til å opptre på vegne av kommunen i eierorganene. Den viktigste oppgaven er å avgi stemme på vegne av kommunen. I tråd med kommuneloven § 6 må fullmakten gis av kommunestyret, som kommunens øverste organ.

KS anbefaling nummer åtte er at eieren bør sørge for at bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamlinger tas inn i vedtektene, slik at det tas hensyn til kommunens eller fylkeskommunens behov for å ha tid til å behandle aktuelle saker.

Dette gir følgende kriterier:

- Kommunestyret bør oppnevne sentrale folkevalgte som eierrepresentanter
- Det bør etableres forutsigbare kommunikasjonsformer mellom kommunestyret og eierrepresentanten
- Bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamlingen bør tas inn i vedtektene for å sikre at politisk behandling er gjennomførbart

Utøvelse av eierstyringen

Aksjeloven § 5-1 fastsetter at det er gjennom generalforsamlingen aksjeeierne utøver den øverste myndighet i selskapet. Det betyr at aksjeeierne ikke har noen rett til å gi instruksjoner til selskapet utenfor generalforsamlingen.

I et aksjeselskap er eiernes økonomiske risiko begrenset til den innskutte aksjekapitalen. Selskapets øverste myndighet er generalforsamlingen, og det er her eierens myndighet utøves. Eierne kan i generalforsamlingen fastsette vedtekter, instruksjoner og andre vedtak som setter rammer for styret og daglig leder. Styret har det overordnede ansvaret for at selskapet drives i samsvar med eiernes formål, vedtektene og eventuelle andre instruksjoner fra eier, samt innenfor lovverket. Daglig leder skal forholde seg til de pålegg og retningslinjer som styret har gitt.

Eiermøter er ikke lovregulert, og er en uformell arena hvor det ikke treffes vedtak. KS sin anbefaling nummer seks er at det jevnlig gjennomføres eiermøter for å bidra til god eierstyring og kommunikasjon med selskapet. Eiermøtet er et møte mellom representanter fra eierne, styret og daglig leder.

Dette gir følgende kriterier:

- Eierstyringen skal utøves gjennom deltakelse i generalforsamlingen
- Det bør gjennomføres jevnlig eiermøter mellom eierne og selskapet

Valg, styregodtgjørelse og habilitet

Aksjeloven § 5-5 fastsetter at det skal avholdes ordinær generalforsamling innen seks måneder etter utgangen av hvert regnskapsår. Her skal følgende saker behandles og avgjøres:

1. godkjenning av årsregnskapet og eventuell årsberetning, herunder utdeling av utbytte;
2. andre saker som etter loven eller vedtektene hører under generalforsamlingen.

Valg til styret gjennomføres på generalforsamlingen.

KS sin anbefaling nummer ti sier at ved valg av styrer til kommunalt eide selskaper bør det vedtektsfestes bruk av valgkomité. I selskap med flere eierkommuner bør valgkomiteen sammensettes slik at den reflekterer eierandelene. I tillegg anbefales det at det utarbeides retningslinjer for valgkomiteens arbeid, at valgkomiteen har en dialog med styret før forslag fremmes og at valgkomiteen begrunner sine forslag.

KS' anbefaling nummer ni sier at eier bør sørge for god sammensetning og kompetanse i styret. Gjennom selskapets eierorgan bør eier sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset selskapets formål og virksomhet. Spørsmål om habilitet bør også vurderes, og det anbefales at selskapet sikrer opplæring av styremedlemmene. Kompetansebehovet kan ta utgangspunkt i selskapets formålsparagraf, langsiktige strategier for selskapet og situasjonsbestemte forhold de nærmeste årene. Det bør tilstrebes en sammensetning med komplementær kompetanse og erfaring.

Styreverv i selskaper er et personlig verv. De skal ikke ivareta noen av eiernes interesser spesielt, men ivareta selskapets interesser til det beste for alle eierne. Man representerer derfor ikke et parti, kommunen eller andre særlige interesser. Det er ikke noe i veien for at folkevalgte kan velges til styremedlemmer. Dersom folkevalgte eller ansatte i kommunen skal velges til styremedlemmer kommunen har eierandelen i, bør man vurdere hvor ofte vedkommende kan bli inhabil. Dersom dette kan skje ofte, bør det vurderes at dette gjør det uhensiktsmessig å velge denne personen til styremedlem. Dette kan gjelde spesielt sentrale folkevalgte eller ansatte i kommunale lederstillinger. Kommunestyret bør vurdere om ulempene ved å velge slike personer til styremedlemmer overstiger behovet for å ha den aktuelle personen i styret.

KS anbefaling nummer 16 handler om at kommunen bør (gjør i forbindelse med utarbeidelse av eierskapsmelding) ha en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv. Dette bør danne grunnlag for eierorganets fastsetting av styrehonorar. Godtgjørelsen for vervet bør reflektere styrets ansvar, kompetanse og forventet tidsbruk, samt virksomhetens kompleksitet. Generelt bør styreleder godtgjøres høyere enn styremedlemmene pga. det særlige arbeidet som følger med styreledervervet.

Aksjeloven § 6-10 fastsetter at generalforsamlingen fastsetter godtgjørelse til styremedlemmer, varamedlemmer og observatører. Ved konkurs bortfaller retten til godtgjørelse fra konkursåpningen.

Dette gir følgende kriterier:

- Det bør vedtektsfestes en ordning med bruk av valgkomite
- Valgkomitéen bør ha retningslinjer for styrets sammensetning og kompetanse
- Generalforsamlingen fastsetter styregodtgjørelse
- Kommunestyret bør ha en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styrevern

VEDLEGG 2 – UTTALELSE ORDFØRER

SV: Verket Røros: Rapport til uttalelse

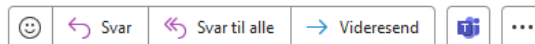


Isak Veierud Busch <Isak.Busch@roros.kom

Til Sunniva Tusvik Sæter; Kjersti Forbord Jensås

Kopi Marie Sæther

Du svarte på meldingen 24.03.2025 14:37.



man. 24.03.2025 14:29

Hei, Sunniva, og Marie på kopi!

Takk for tilsendt utkast. Jeg har sett litt på den, og har bare et par praktiske spørsmål først; Når det vises til antall kommunestyre-medlemmer får jeg ikke tallet til å stemme med hvor mange som sitter i kommunestyret. Forstår jeg det riktig at det er 17-18 stk som har svart, og at det er derfor det er slik?

Så noen innspill: Eierskapsmelding behandles 27/3 -25, så mulig det bør nevnes i kapittelet om eierskapsmelding.

Vedrørende vedtektsendring som omtales på side 13; kommunestyret har vært involvert i behandlingen av dette, da vedtektsendringen var å innføre 6 ukers innkallingsfrist til generalforsamlinger i selskaper kommunen er eier i. Dette følger direkte av eierpolitikken, og er ment som et grep fra kommunen til å gi bedre tid til å involvere kommunestyret dersom det kommer saker til behandling i GF av en slik karakter at kommunestyret må ta stilling til det.

På side 23 om styregodtgjørelse; Her har jeg sikkert formulert meg uklart når jeg har sagt at godtgjøring er tema i eierskapsmeldinga. Det er selvsagt i eierskapspolitikken dette er berørt, under punkt 3.8

Ellers vil jeg takke for godt arbeid med rapporten. Her er det pekt på flere gode læringspunkter for oss som vi tar med oss videre!

Med vennlig hilsen / Jijnjh heelsegh

Isak V. Busch
Ordfører / Tjefelten åejvie

Tlf. 452 07 674



Rossen tjielte
Røros kommune



Eierskapskontroll



Røros kommune



Værien Vuelie



Pulsen i fjellet



Miljøpartiet



Sæther



Sæther



Sæther



Sæther



Sæther

VEDLEGG 3 – UTTALELSE KOMMUNEDIREKTØR

SV: Verket Røros: Rapport til uttalelse



Kjersti Forbord Jensås <Kjersti.Jensas@rorc

Til Sunniva Tusvik Sæter

Kopi Marie Sæther; Isak Veierud Busch

Du videregav denne meldingen 27.03.2025 12:55.



tor, 27.03.2025 09:38

Hei!

Jeg har kun ett punkt til uttalelse på rapporten som jeg for øvrig synes ble veldig god og der det er gode anbefalte tiltak til forbedring. Jeg ønsker også å honorere en god prosess og dialog.

Jeg ønsker å framheve følgende som er relevant for punktet om informasjon om og fra selskapene til Røros kommunestyret og som er viktig å få fram i rapporten:

Det legges fram innspill / tiltak for de enkelte selskap i den årlige Eiermeldingen som vedtas av kommunestyret. Der inngår det også systematisk innspill til hvilke selskap som kommende år inviteres til kommunestyret for å holde en orientering. Det er et viktig bidrag til informasjonsflyten til kommunestyret, ikke minst fordi selskapet selv kan formidle muligheter og utfordringer for sitt selskap.

Ha en fin dag!

Jijnjh heelsegh / Med vennlig hilsen

Kjersti Forbord Jensås

Tjefeltdirektöore / kommunedirektör

Mobil: 951 02 168



Rossen tjelte
Røros kommune



VEDLEGG 4 – UTTALELSE STYRELEDER

Revisjon Midt-Norge
Brugata 2,
7715 Steinkjer

Ad. Eierskapsrapport for Verket Røros as

Vi har mottatt og lest utkast til eierskapsrapport vedrørende Verket Røros AS. Rapporten omhandler i hovedsak Røros kommunes eierskapskontroll i forhold til Verket Røros AS.

Når det gjelder Verket Røros AS styring og drift forholder vi oss til aksjeloven og de beslutninger våre eiere foretar i generalforsamlingen. Dette er i tråd med gjeldende lover og regler og de funn Revisjon Midt-Norge referer i rapporten. Vi har derfor ingen kommentarer til revisors rapport.

Hva gjelder eiermøter, kan vi bekrefte at vi ved behov har hatt separate eiermøter med våre aksjonærer, ikke bare største eier. Dette er i tråd med aksjeloven. Således har det vært avholdt eiermøter for diskusjon om planer som i vesentlig grad ville endre selskapets økonomi risiko og retning. Slike eiermøter har vært initiert fra selskapets side. I tillegg har vi i forbindelse med hver generalforsamling avholdt et eiermøte for mer informasjon om selskapets virksomhet og prosjekter.

Ut over dette har vi hatt løpende kontakt med ordfører for gjensidig orientering av betydning for kommunen og selskapet. Vi har også, etter ønske fra kommunen, foretatt presentasjoner overfor kommunestyre og/eller formannskap.

Som nevnt i rapporten har vi, i tillegg til kommunens rolle som hovedaksjonær i selskapet, flere kundeforhold med Røros kommune. Kommunikasjon i denne sammenhengen foregår løpende på administrativt nivå og er uavhengig av eierskapsrollen.

Slik vi oppfatter rapporten foreslås en avklaring av hyppighet og hva som bør tas opp i eiermøter, samt en avklaring av regler for valgkomiteens arbeid. Dersom eierne ønsker vår bistand i så måte, vil vi selvfølgelig bidra i dette arbeidet.

Med vennlig hilsen

Verket Røros AS

Kjell Bakke
styreleder

VEDLEGG 5 – UTTALELSE DAGLIG LEDER

Verket Røros: Rapport til uttalelse



Roar Aksdal <roar.aksdal@verketroros.no>

Til Sunniva Tusvik Sæter

Kopi Kjell Bakke

Du videresendte denne meldingen 27.03.2025 12:55.



tor. 27.03.2025 10:30

Hei,

Vedlagt følger svar fra vår styreleder.

Forøvrig viser jeg til den avklaringen du ba om når det gjelder hva av mine tilbakemeldinger som handler om eierstyring og hva som handler om drift. Jeg antar derfor at du kommer til å tar bort det som gjelder tilbakemeldinger om drift, slik som lang responstid osv. i rapporten.

mvh

Roar Aksdal

Daglig leder Verket Røros



Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidt norge.no